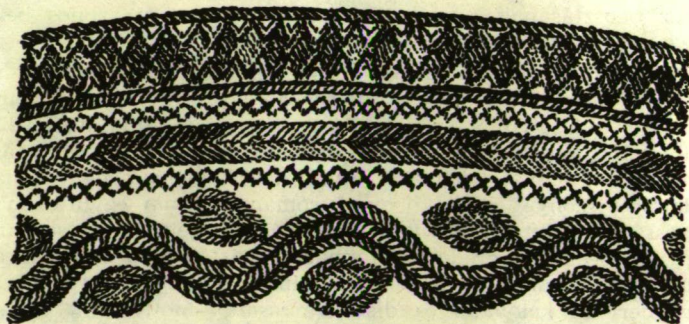

gyományörzöbnek, a műveltség régiesebb rétegeit hordozzák, mint a beljebb élők. A moldvai magyaroknál ez a jellegzetesség különösen erősen érződik, hiszen nem csak nyelvi, etnikai és vallási szempontból élnek idegen környezetben — a legké-
sőbbben érkezettek is — több évszázadon át, de magas, nehezen áthatolható hegy-
láncok, a huszadik századig pedig országhatár is elválasztotta őket a Kárpátokon
belüli magyarságtól. Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy Moldva 1864-ig a
Török birodalom része volt, amely nemcsak a gazdasági, a szellemi állapotokat is
meglehetősen konzerválta. De talán a legfontosabb az a körülmény, hogy a moldvai
magyaroknak — az 1949-től 1958-ig tartó néhány esztendő leszámítva — soha nem
volt magyar iskolájuk, így természetesen magyar értelmiségük sem, anyanyelvüket
tekintve tehát mind a mai napig a szóbeliség állapotában élnek, műveltségük a száj-
hagyományozódás útján, apáról fiúra, anyáról leányra öröklődött. Továbbá: „Hiány-
zott itt a falvakban az a kiemelkedett, mozgékonyabb, módosabb és tanultabb ré-
teg, amely más vidékeken oly természetes módon töltötte be szerepét a magaskul-
túrának az iskolázott műveltség értékeinek a parasztság felé való közvetítésében.”

Ritka és értékes kincsek gyűjteménye tehát ez a könyv, népi kultúránk meg-
elevenedett rétegeit lelhetjük fel benne. Bárcsak felölelhette volna a moldvai csán-
gómagyarok néprajzának többi területét is. (Kriterion.)

HALÁSZ PÉTER

CSÁNGÓ MOTÍVUM